

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1004

B.A./B.Sc. 1st Semester

FINE ARTS

Paper-A

(Drawing and Painting)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :—Attempt **five** questions in all, selecting **one** question from each Section. The **fifth** question may be attempted from any Section. All questions are of equal marks.

SECTION—A

1. Explain the concept and importance of Shadangas in Indian painting. 10
2. Explain any **two** of the following Elements of Art :
  - (a) Colour
  - (b) Texture
  - (c) Form. 2×5=10

SECTION—B

3. Write a detailed note on any **two** of the following :
  - (a) Balance
  - (b) Dominance
  - (c) Rhythm. 2×5=10
4. How can the principles of art help in making a good composition ? 10

SECTION—C

5. Throw light on the subject matter and characteristics of Ajanta Murals. 10

6. Write in detail on any **two** of the following :
- (a) Bodhisattva Padampani
 (b) Dream of Maya
 (c) Chhadanta Jataka. 2×5=10

SECTION—D

7. Explain any **two** of the following :
- (a) Dancing Girl
 (b) Priest
 (c) Mother Goddess. 2×5=10
8. Throw light on the Pre-historic cave paintings of Bhim Betka. 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਭਾਰਤੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਡੰਗਾਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 10
2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਲਾ ਦੇ ਦੋ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉ :
 (ੳ) ਰੰਗ
 (ਅ) ਬਨਾਵਟ
 (ੲ) ਫਾਰਮ। 2×5=10

ਭਾਗ—ਅ

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉਪਰ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 (ੳ) ਸੰਤੁਲਨ
 (ਅ) ਦਬਦਬਾ
 (ੲ) ਤਾਲ। 2×5=10
4. ਚੰਗੀ ਰਚਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ? 10

ਭਾਗ—ੲ

5. ਅਜੰਤਾ ਮੁਰਲਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ।
10
6. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ :
(ੳ) ਬੋਧੀਸ਼ਤਵ ਪਦਮਪਨੀ
(ਅ) ਮਾਇਆ ਦਾ ਸੁਪਨਾ
(ੲ) ਛੰਦੰਤ ਜਾਟਕ। 2×5=10

ਭਾਗ—ਸ

7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉ :
(ੳ) ਨੱਚਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ
(ਅ) ਪੁਜਾਰੀ
(ੲ) ਦੇਵੀ ਮਾਂ। 2×5=10
8. ਭੀਮ ਬੇਟਕਾ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਫਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ। 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :- ਕੁਲ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰੋਂ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਭਾਗ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋਂ। ਪਾਂਚਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ ਕਿਸੀ ਭੀ ਭਾਗ ਸੇ ਕਿਆ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਂਕ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਭਾਰਤੀ ਚਿੱਤ੍ਰਕਲਾ ਮੇਂ ਷ਡੰਗੋਂ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਔਰ ਸਹੁਤਵ ਕੋ ਸਮਝਾਏ। 10
2. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਲਾ ਕੇ ਕਿਸੀ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋ ਸਮਝਾਏ :
(ਕ) ਰੰਗ
(ਖ) ਬਨਾਵਟ
(ਗ) ਫਾਰਮ। 2×5=10

भाग—ख

3. निम्नलिखित में से किसी दो पर एक विस्तृत नोट लिखें :
 (क) संतुलन
 (ख) प्रभुत्व
 (ग) ताल। 2×5=10
4. एक अच्छी रचना बनाने में कला के सिद्धांत कैसे मदद कर सकते हैं ? 10

भाग—ग

5. अजंता मुरल्स की विषय वस्तु और विशेषताओं पर प्रकाश डालें। 10
6. निम्नलिखित में से किसी दो पर विस्तार से लिखें :
 (क) बोधिसत्व पदमपनी
 (ख) माया का सपना
 (ग) छदांत जातक। 2×5=10

भाग—घ

7. निम्नलिखित में से किसी दो को समझाइए :
 (क) डांसिंग गर्ल
 (ख) पुजारी
 (ग) देवी माँ। 2×5=10
8. भीम बेटका के पूर्व-ऐतिहासिक गुफा चित्रों पर प्रकाश डालें। 10